Beantwoording vragen fractie Progressief Bernheze over energiearmoede

TNO heeft, volgens het Brabants Dagblad op 17 september, onderzocht hoeveel energiearmoede er in Bernheze is in vergelijking met de rest van Nederland. Volgens de TNO-cijfers zijn er minder huishoudens in Bernheze die kampen met energiearmoede in vergelijking met het landelijk gemiddelde, maar het bedrag dat deze 492 huishoudens tekort komen is wel een stuk hoger.

Naar aanleiding van het artikel hebben wij de volgende vragen:

Is het bekend bij de gemeente of het aantal huishoudens met energiearmoede inderdaad 492 is?
Huishoudens met energiearmoede hebben een laag inkomen in combinatie met hoge kosten voor gas en elektriciteit of een woning met een lage energetische kwaliteit. Wij hebben de volgende data over het inkomen van onze inwoners:

- CBS gegevens over inkomen
- Aantal inwoners met een bijstandsuitkering of een minimaregeling
- Huishoudens die energietoeslag hebben ontvangen (1350)

Daarnaast weten we welke energie labels de woningen in onze gemeente hebben. We kunnen deze data niet op een manier combineren waardoor we exact weten welke huishoudens energiearmoede ervaren. Echter is de gebruikte methode door TNO goed onderbouwd en kunnen we er vanuit gaan dat deze cijfers kloppen.

Zijn deze huishoudens in beeld bij de gemeente?
Wij hebben een groot aantal inwoners in zicht gekregen door de regeling energietoeslag. De toeslag is aan 1350 huishoudens uitgekeerd. Van deze huishoudens weten wij dat zij een inkomen tot 130% van het minimum hebben. Er is bij de uitkering van de energietoeslag geen rekening gehouden met het vermogen of de energiekosten van een inwoner. Het is daardoor niet te zeggen dat al deze inwoners energie armoede ervaren.

Hoe kan het dat het bedrag dat deze huishoudens tekort komen zoveel hoger is (gemiddeld) dan de rest van Nederland?
De cijfers voor Bernheze laten zien dat er hier relatief weinig huishoudens zijn met energiearmoede. Het bedrag per huishouden is hoger dan het gemiddelde. Dat wordt, verwacht ik, vooral veroorzaakt doordat de huizen van deze mensen groot en slecht geïsoleerd zijn. Dat is te verklaren doordat we een landelijke gemeente zijn met veel woningen in het buitengebied. Uit het onderzoek is niet per gemeente de reden te halen waardoor het bedrag zo hoog is. Dat kunnen we dus niet precies zeggen.

Wat kan (en gaat) de gemeente doen om deze huishoudens te helpen nu de regelingen voor energietoeslag zijn afgeschaald?

We hebben als gemeente diverse manieren waarop we deze inwoners helpen. Onderstaand een opsomming:

- Potjescheck
  We hebben een lijst met huishoudens die energietoeslag hebben ontvangen. Net als vorig jaar organiseren we dit jaar een actie waarbij we al deze huishoudens uitnodigen voor een potjes check*. Zij ontvangen per post een flyer met een uitnodiging om langs te komen bij een van onze spreekuren. We proberen op deze manier inwoners gebruik te

laten maken van de regelingen waar ze recht op hebben en daarmee het inkomen te verhogen.

- Isolatie actie eigen woning
  Eind dit jaar worden er 170 huishoudens benaderd. Zij krijgen van de gemeente een gratis isolatiemaatregel aangeboden. Dit zijn huishoudens die energietoeslag hebben ontvangen, en een eigen woning met laag energielabel hebben.
- Isolatie aanpak huurwoningen i.s.m. woning corporaties
  Woningcorporaties moeten uiterlijk in 2028 hun woningbezit verduurzamen tot minimaal energielabel D en in 2030 moet al hun woningbezit gemiddeld label A hebben. Als gemeente zien we hier op toe middels de prestatieafspraken en het duurzaamheidsakkoord.
- Energiecoach
  De afgelopen 2 jaar zijn er energiecoaches actief geweest in Bernheze. Deze coaches zijn bij mensen thuis langs geweest en hebben daar kleine energiebesparende maatregelen genomen. Daarnaast hebben ze geadviseerd om energie te besparen. Zij hebben in totaal 175 (tot 31/10/2024) huishoudens geholpen.
- Gezond verzekerd – energie module
  Onze gemeente doet mee aan Gezond verzekerd, hiervoor hebben wij een contract met BS&F dat ons hierover adviseert. Via Gezondverzekerd kunnen inwoners samen met een medewerker bekijken hoe ze kunnen besparen op hun energierekening.
  Gezondverzekerd helpt bij overstappen en zorgt voor het laagste aanbod per aanbieder. Ze adviseren ook of overstappen voor zinvol is. De inwoner wordt altijd geaccepteerd en betaalt nooit borg omdat er bijvoorbeeld een betaalachterstand is.
- Reguliere armoede aanbod
  Ons aanbod van alle minima regelingen. Daarnaast werken we actief samen binnen ons team armoede preventie(TAP) waarin onder andere Schuldhulpmaatje, ONSwelzijn, Lichtpunt, Eten over? en de GGD aan deelnemen.

*Potjes-check

Met een paar simpele vragen kom je erachter of je misschien recht hebt op potjes. Potjes zijn regelingen of toeslagen. Potjes zijn een manier om je inkomen aan te vullen. De potjes-check is in te vullen op Geldfit.nl . Tijdens de potjescheck in Bernheze zitten vrijwilligers over twee weken verspreid in de kernen om samen met de inwoners de potjescheck in te vullen. Als dank voor de komst ontvangen de bezoekers een supermarkt bon van € 20. De gemeente werkt in deze actie samen met Lichtpunt, GGD, Ons Welzijn, Schuldhulpmaatje en Eten over? regio Bernheze.

Wij kunnen ons voorstellen dat er ook vervolgvragen komen naar aanleiding van het onderzoek. Onderstaand nog een aantal aanvullende antwoorden over het onderzoek:

Is er ook nog verschil tussen huishoudens met energiearmoede of huishoudens met armoede?

Er is een verschil tussen mensen met energiearmoede of huishoudens in armoede. Het kan zo zijn dat een inwoner in een heel groot en slecht geïsoleerd huis woont, maar wel bijvoorbeeld 150% van het minimum loon verdient. In de cijfers van CBS wordt deze persoon niet bestempelt als arm, omdat het inkomen hoger is dan de lage inkomensgrens. Echter doordat de energierekening in dit huishouden zo hoog is, zorgt het ervoor dat zij alsnog onder de grens komen. Dit is een reden waarom de cijfers kunnen verschillen. Over het algemeen denk ik dat dat veel mensen in armoede ook energiearmoede ervaren.

Definitie energiearmoede: *Huishoudens met energiearmoede hebben een laag inkomen in combinatie met hoge kosten voor gas en elektriciteit of een woning met een lage energetische kwaliteit. Van lage energetische kwaliteit is sprake als een woning slecht te verwarmen is (bijvoorbeeld door slechte isolatie) en/of er geen mogelijkheden zijn om energie op te wekken (bijvoorbeeld met zonnepanelen). Een laag huishoudensinkomen is maximaal 30 procent hoger dan de lage-inkomensgrens.

** De energiearmoedekloof wordt uitgedrukt in het bedrag in euro's dat nodig is om een huishouden uit de energiearmoede te halen. Dat wil zeggen het bedrag dat nodig is om de afstand tussen het actuele niveau van energiearmoede en de energiearmoedegrens te overbruggen en zo boven de energiearmoedegrens te komen. Dit bedrag kan de vorm aannemen van een hoger inkomen of een lagere energierekening door compensatie of lagere energieprijzen.

We weten dat het aantal huishoudens wat in beeld is gekomen hoger is als gevolg van de aanvragen energietoeslag: weten we ook het aantal voor en na?

Voordat we de energietoeslag uitkeerden hadden we alleen huishoudens in beeld die gebruik maakte van onze minimaregelingen of een uitkering uit de participatiewet hadden. Dat waren er een stuk minder dan de 1350 die we door de energietoeslag in beeld hebben gekregen. Eind 2022 hadden wij 344 mensen met een Participatiewet uitkering, daarnaast deden in dit jaar 864 mensen een aanvraag voor een van onze regelingen. Het kan zijn dat 1 persoon meerdere aanvragen doet, dus het is niet zo dat er 864 mensen in beeld waren in 2022. Na de energietoeslag zijn dit er dus een stuk meer geworden. We hebben nu in ieder geval 1350 huishoudens in beeld waarvan we weten dat het inkomen onder de 130% van het minimuminkomen ligt.

Hebben we zelf nog nieuwe inzichten als gevolg van dit rapport?

Het onderzoek geeft aan dat bij hoge energieprijzen het sneller loont om energiearmoede onder de meest energiearme huishoudens aan te pakken via eenmalige woningrenovatie dan via jaarlijkse compensatie van energiekosten. Energiearmoede stijgt bij hoge energieprijzen het sterkst onder de meest energiearme huishoudens. Op dit moment is er een gemiddelde prijs, dus is hier geen sprake van. We zetten in Bernheze al sterk in op het verduurzamen van koopwoningen van mensen met een laag inkomen en een slecht energielabel. Met onze aanpak energiearmoede krijgen alle inwoners met een eigen woning en een inkomen tot 130% die ook energietoeslag hebben ontvangen gratis 1 energiebesparende maatregel aangeboden.